

Delovni list:

Orodje za pregled trajnostnih praks na šoli

Trajnost v poklicnem izobraževanju ni več obrobna tema – postaja osrednji del priprave dijakin in dijakov na prihodnost, ki zahteva odgovornost, odpornost in inovativnost. Orodje za pregled trajnostnih praks v šoli GreenVET je zasnovano kot podpora poklicnim šolam pri razmisleku o obstoječih pristopih ter pri načrtovanju smiselne in merljivega napredka.

To orodje ni revizija. Je izhodišče za pogovor, pripomoček za načrtovanje in način za spodbujanje skupnega razmisleka znotraj institucije. Razvito je bilo v okviru projekta GreenVET Pathway, ki poteka pod okriljem programa Erasmus+. Namenjeno je temu, da šola ugotovi, kje trenutno stoji in kako lahko napreduje na poti trajnostnega razvoja.

Zakaj uporabiti to orodje?

Orodje ponuja strukturiran način za razmislek o šestih ključnih področjih trajnosti na vaši šoli:

- Šolske vrednote in komunikacija
- Poučevanje in učenje
- Šolska skupnost in sodelovanje
- Šolski prostori in oprema
- Mreže in partnerstva
- Razvoj ekipe in vseživljenjsko učenje

Vsako od teh področij vključuje kazalnike, ki vam pomagajo kritično razmisliti o tem, kako je trajnost že ali kako bi lahko bila vključena v vsakodnevno prakso šole. Orodje vam pomaga prepoznati **prednosti**, **vrzeli** in **priložnosti** za ukrepanje.

Komu je namenjeno?

Orodje za pregled trajnostnih praks v šoli je najbolj učinkovito, kadar ga izpolni skupina sodelavk in sodelavcev. Zberite ekipo, ki vključuje različne profile – učiteljice in učitelje, vodstvo šole, administrativno osebje, po možnosti pa tudi glas dijakin in dijakov ali staršev. Raznolike perspektive bodo obogatile proces in pripomogle k bolj utemeljenim zaključkom.

Kako deluje?

Vsak element v orodju za pregled trajnostnih praks v šoli ocenite z oceno od 1 do 5, glede na to, kako dobro šola trenutno naslavlja posamezen kazalnik trajnosti. Lestvica je zasnovana tako, da spodbuja iskren in odprt razmislek. Ni »pravih« odgovorov, temveč le izhodišča za rast.

Vsakemu kazalniku namenite dovolj časa. Odprto se pogovorite o tem, kaj že izvajate in kaj si želite doseči. Prostor za »opombe in ideje za ukrepanje« je enako pomemben kot sama ocena – uporabite ga za zapis konkretnih primerov, nedavnih pobud in prihodnjih ambicij.

Lestvica ocenjevanja	Opis	Točke
1 Nismo še začeli	Na tem področju trenutno ne izvajamo nobenih aktivnosti in ni zaznati ozaveščenosti. Šola se s tem še ni ukvarjala.	0t
2 Začeli smo, potrebujemo načrt	Opažamo nekaj zanimanja in začetne ozaveščenosti. Morda so se že pojavili prvi pogovori ali poskusi, vendar še nimamo strukturiranega načrta ali konkretnih ukrepov.	1t
3 Razvijamo	Izvajamo prve konkretne korake. Imamo pilotne aktivnosti ali začetne izvedbe, načrtovanje pa poteka z namenom utrditve prakse.	2t
4 Izvedli smo	Kazalnik je vključen v dejavnosti ali sisteme šole. Prakse so dosledne, vidne in že prinašajo prve rezultate.	3t
5 Integrirali smo	Praksa je postala del identitete šole. Je vzdržna, redno jo vrednotimo, dobro jo poznamo in podpira jo celotna šolska skupnost.	4t

Razlaga skupne ocene pregleda trajnostnih praks

Skupna ocena (največ 228 točk) vam pomaga oblikovati občutek, kje se vaša šola trenutno nahaja na poti trajnostnega razvoja. Ne pozabite – to orodje ni namenjeno presojanju, temveč spodbujanju napredka. Njegov namen je podpreti rast, ne obsojanje.

Točke	Stopnje trajnostnega razvoja	Razlaga
228	Model odličnosti	Vaša šola je trajnost globoko vključila v vsa področja delovanja. Delite svoje prakse in navdihnite druge!
182-227	Trdna osnova	Napredek je jasno viden. Nadaljujte z utrjevanjem prizadevanj in razmislite, kako prakse narediti bolj sistemske in skupnostno usmerjene.
125-181	Na poti	Pojavljajo se dobre prakse. Osredotočite se na krepitev šibkejših področij in povezovanje pobud v bolj usklajeno strategijo.
68-124	Začetek	Začenjate svojo pot. Ustvarite zagon s prednostnim načrtovanjem, ozaveščanjem in vključevanjem celotne šolske skupnosti.
0-67	Faza raziskovanja	Svež začetek. Izkoristite priložnost za oblikovanje novih možnosti, povabite različne glasove k sodelovanju in zastavite jasno vizijo za ukrepanje.

Nasveti za premišljeno ocenjevanje

- Prostor za »**opombe in ideje za ukrepanje**« izkoristite v največji možni meri – pogosto je prav ta del najbogatejši vir razprave.
- Osredotočite se na konkretne dokaze in primere, vendar naj vas pomanjkanje dokumentacije ne ovira pri ocenjevanju, če so prakse znane in se razvijajo.
- Ne pozabite: **iskrenost spodbuja rast**. Bolje je oceniti z 2 in vedeti, kaj je naslednji korak, kot z 4 in ostati brez uvida o učinku.

Kdaj uporabiti orodje?

Orodje uporabite **na začetku načrtovanja** trajnostnih aktivnosti, da si ustvarite jasen pregled nad trenutnim stanjem. Nato se k njemu vrnite **po 6 do 12 mesecih**, da ocenite napredek in posodobite prednostne naloge. Redna uporaba orodja lahko pomaga pri oblikovanju močne kulture nenehnega izboljševanja.

Kaj narediti po samooceni?

Na koncu pregleda boste našli prostor za razmislek:

- Katere so vaše **ključne prednosti**?
- Kje se skrivajo največje **priložnosti za rast**?
- Katere so vaše **tri prednostne naloge** za prihajajoče leto?

Ta povzetek lahko služi kot izhodišče za pogovore v ekipi, notranje poročanje ali celo za prijave na razpise in zunanjo komunikacijo.

Orodje za rast

Orodje za pregled trajnostnih praks v šoli je le del širšega prizadevanja za vključevanje trajnosti v šolsko življenje. Šole podpira ne le pri spremljanju stanja, temveč tudi pri razvoju sistemov, odnosov in praks, ki so skladni z vrednotami okoljske odgovornosti in dobrega počutja skupnosti.

Za več informacij o projektu GreenVET Pathway in dodatnih virih obiščite: www.green-vet.eu

Povezava do orodja za pregled trajnostnih praks na šoli: [klik](#)

Orodje za pregled trajnostnih praks na šoli

To orodje je namenjeno poklicnim šolam za pregled obstoječih trajnostnih praks in spremljanje napredka skozi čas na šestih ključnih področjih.

Lestvica ocenjevanja:

- 1 - Nismo še začeli
- 2 - Začeli smo, potrebujemo načrt
- 3 - Razvijamo
- 4 - Izvedli smo
- 5 - Integrirali smo

Orodje je razvil konzorcij projekta GreenVET Pathway.

Erasmus+ 2023-1-DE02-KA220_VET-000157144

Več informacij: <https://www.green-vet.eu/>

Šolske vrednote in komunikacija

	1	2	3	4	5
Trajnost je vključena v poslanstvo in vizijo šole.					
Vodstvo šole javno podpira trajnostne cilje.					
Šolske politike odražajo okoljsko, družbeno in ekonomsko trajnost.					
Sporočila o trajnosti so jasno prisotna v vseh šolskih oblikah komuniciranja.					
Dijaki in zaposleni soustvarjajo sporočila, povezana s trajnostjo.					
Napredek pri trajnostnih ciljih se redno in pregledno poroča.					
Vrednote trajnosti so jasno predstavljene v gradivih za uvajanje dijakov in zaposlenih.					
Načela trajnosti so vključena v šolske kodekse ravnanja in vedenjska pričakovanja.					
Trajnost je redno izpostavljena v šolskih novičnikih, na spletni strani in družbenih omrežjih.					
Dijaki prispevajo k oblikovanju vizualnih sporočil o trajnosti (npr. plakati, kampanje).					

Opombe in ideje za ukrepanje:

Poučevanje in učenje

	1	2	3	4	5
Teme trajnosti so vključene v vse predmete in programe.					
Dijaki sodelujejo pri projektnem učenju, osredotočenem na trajnost.					
Učeče se spodbujamo k kritičnemu razmisleku o trajnostnih izzivih.					
Praktične veščine s področja trajnosti so vključene v poklicno usposabljanje.					
Učiteljice in učitelji sodelujejo pri oblikovanju medpredmetnih učnih ur o trajnosti.					
V ocenjevanje dijakov so vključene kompetence in aktivnosti, povezane s trajnostjo.					
Učne dejavnosti poudarjajo sistemski način razmišljanja in globalno državljanstvo v povezavi s trajnostjo.					
Učiteljice in učitelji uporabljajo izzive iz resničnega sveta, povezane s trajnostjo, za spodbujanje reševanja problemov in inovativnost.					
Šola redno vrednoti in posodablja učna gradiva, da so usklajena s sodobnimi trendi na področju trajnosti.					
Digitalna orodja se uporabljajo za podporo simulacijam, oblikovanju ali raziskovanju, povezanem s trajnostjo.					
Učne mape dijakov vključujejo razmisleke in projekte, osredotočene na trajnost.					

Opombe in ideje za ukrepanje:

Šolska skupnost in sodelovanje

	1	2	3	4	5
Zaposleni in dijaki aktivno sodelujejo pri načrtovanju in odločanju o trajnostnih vprašanjih.					
Na šoli delujejo vključujoče skupine ali klubi, ki se posvečajo trajnosti.					
V prizadevanja za trajnost so vključeni različni glasovi – dijaki, zaposleni, starši.					
Dogodki in praznovanja spodbujajo skupno odgovornost za trajnostni razvoj.					
Na šoli je prisotna kultura okoljske in družbene odgovornosti.					
Pobude dijakov na področju trajnosti so podprte in javno priznane.					
Starši in skrbniki so povabljeni k soustvarjanju ali sodelovanju v trajnostnih dejavnostih šole.					
Vzpostavljen je sistem zelenih ambasadorjev, ki spodbuja medvrstniško vključevanje.					
Trajnostne navade, kot so okolju prijazna kosila ali ločevanje odpadkov, se utrjujejo skozi vsakodnevno šolsko življenje.					

Opombe in ideje za ukrepanje:

Šolski prostori in oprema

	1	2	3	4	5
Na šoli so uvedene rešitve za energetske učinkovitost in rabo obnovljivih virov energije.					
Poraba vode se spremlja in zmanjšuje z aktivnimi ukrepi.					
Odpadke sistematično zmanjšujemo, ponovno uporabljamo in recikliramo.					
Šola uporablja okolju prijazne materiale in izdelke.					
Zelene površine ali šolski vrtovi se uporabljajo za učenje in spodbujanje biotske raznovrstnosti.					
Prometna politika spodbuja možnosti prihoda z sredstvi z nizkimi emisijami.					
Nabavna politika daje prednost trajnostnim in etično pridobljenim izdelkom.					
Kakovost zraka v zaprtih prostorih, osvetlitev in uravnavanje temperature se spremlja z vidika trajnosti.					
Za usmerjanje izboljšav infrastrukture šola izvaja okoljske preglede ali pridobiva okoljske certifikate.					

Opombe in ideje za ukrepanje:

Mreže in partnerstva

	1	2	3	4	5
Šola sodeluje z lokalnimi podjetji in nevladnimi organizacijami na področju trajnosti.					
Dijaki sodelujejo v trajnostnih projektih, povezanih z lokalno skupnostjo.					
Šola je vključena v lokalna, nacionalna ali mednarodna omrežja za trajnostni razvoj.					
Partnerstva podpirajo učenje iz resničnega sveta in spodbujajo inovacije na področju trajnosti.					
Zunanji strokovnjaki so povabljeni, da obogatijo izobraževanje o trajnosti.					
Skupne kampanje ali dogodki na temo trajnosti se organizirajo v sodelovanju s partnerji.					
Bivši dijaki sodelujejo kot zgledi ali mentorji v poklicih, povezanih s trajnostjo.					
Šola sodeluje v lokalnih ali regionalnih razpravah o izobraževanju za trajnostni razvoj.					
V sodelovanju s partnerji se vzpostavljajo skupne pobude, kot so zelena podjetništva ali mladinski forumi.					

Opombe in ideje za ukrepanje:

Razvoj ekipe in vseživljenjsko učenje

	1	2	3	4	5
Zaposleni redno pridobivajo znanja s področja trajnosti in trajnostnega razvoja.					
Strokovno izpopolnjevanje spodbuja inovativne pristope k poučevanju trajnosti.					
Učitelji ter drugo osebje razmišljajo o svojih lastnih trajnostnih praksah.					
Spodbuja se medsebojno učenje in mentorstvo na temo trajnosti.					
Šola podpira udeležbo zaposlenih v mrežah ali na konferencah, posvečenih trajnosti.					
Obstaja dolgoročna strategija za krepitev trajnostnih kompetenc v kolektivu.					
Učenje o trajnosti je vključeno v letne pogovore o strokovnem razvoju ali ocenjevanje dela.					
Zaposleni imajo strukturiran čas za razmislek in izmenjavo učnih praks, povezanih s trajnostjo.					
Šola ponuja notranja usposabljanja ali mikrokompetence na temo trajnostnega razvoja.					
Trajnostna pismenost je prepoznana kot temeljna strokovna kompetenca za vse zaposlene na šoli.					

Opombe in ideje za ukrepanje:

Splošni razmislek in naslednji koraki

Katere so naše ključne prednosti na področju trajnosti?

Kje vidimo največje priložnosti za rast?

Naše tri prednostne aktivnosti za naslednjih 6–12 mesecev so:

